

چه مکه نویکانی زانستی سیاست

کتاب : بنیادها علم سیاست

وهرگیر: نه مری حاجی موحده

بهشی سپیهم

نوسهر : عه بلدره حمان عالم

وهرگیر

توانایی ثابوری: دسه لاتی ده ولت به نده به چوئیه تی ثابوریه که یه وه. له م سهرده مه دا پیشه سازی بوونی ولتان بوو ته پیوانه تی توانایی ثابوری. نینجا له بهر نه مه بقی هلسه نگادنی توانای ثابوری ده بی ثابورانه هؤکاره کانی پیشه سازی بوون: دهرامه تی سهرانه، مه سرفی وزه، بهرهمی رۆژانه یان سالانه پۆلا، ناستی لیه اتوووه پیشه یی کانه، هیزی کار، توانایی گۆپینی پیشه سازی مه سرفی بقی بهرهمه سوپاییه کان.

توانایی سوپایی: له کۆتایی شعی کردنه وه کانی به کارهینانی دسه لاتی ده ولت یان حکومت له وانه یه نیازی به هیزی چه کداری هه بیته نه مها له بهر نه مه توانای چه کداری یه ک ده ولت توخمی سهره کیه له هاوکیشه ی دسه لات. ۶ - کۆمه ل یان ثابوره: نه گهر هه موو شتی ریک و پیک بیته، کۆمه لی زوری ولت توانایی دسه لاتی ده ولت زیاتر ده کات. به لآم له بارو دۆخی تایبه تدا کۆمه لی زور ده بیته هوی سنوردارکردنی دسه لاتی ده ولت.

توانایی ثابوری: دسه لاتی ده ولت به نده به چوئیه تی ثابوریه که یه وه. له م سهرده مه دا پیشه سازی بوونی ولتان بوو ته پیوانه تی توانایی ثابوری. نینجا له بهر نه مه بقی هلسه نگادنی توانای ثابوری ده بی ثابورانه هؤکاره کانی پیشه سازی بوون: دهرامه تی سهرانه، مه سرفی وزه، بهرهمی رۆژانه یان سالانه پۆلا، ناستی لیه اتوووه پیشه یی کانه، هیزی کار، توانایی گۆپینی پیشه سازی مه سرفی بقی بهرهمه سوپاییه کان.

توانایی سوپایی: له کۆتایی شعی کردنه وه کانی به کارهینانی دسه لاتی ده ولت یان حکومت له وانه یه نیازی به هیزی چه کداری هه بیته نه مها له بهر نه مه توانای چه کداری یه ک ده ولت توخمی سهره کیه له هاوکیشه ی دسه لات. ۶ - کۆمه ل یان ثابوره: نه گهر هه موو شتی ریک و پیک بیته، کۆمه لی زوری ولت توانایی دسه لاتی ده ولت زیاتر ده کات. به لآم له بارو دۆخی تایبه تدا کۆمه لی زور ده بیته هوی سنوردارکردنی دسه لاتی ده ولت.

سهرچاوه ی هه ستپینه کراو

- ۱ - چوئیه تی رابه ری و حکومتی گه ل: حکومت یان چینی فهرمانه روا گهر لآوده بیته به گنده لی، خۆپهرستی خزم خزمینی و بی به نندو باری نه وان ساتوانی سهرچاوه کانی دهرامه تهینهری ولت بخته خزمه تی نامانجه کانی دسه لاتی ده ولت ته وه. ۲ - نیراده ی دیاری کردنی سهرچاوه به ده سه پنهان له سر نامانجه کانی گه ل. حکومتی که بیه وی بقی به ده سه پنهانی نامانجه کان هیز به کارهینانی دسه لاتی زۆرتتر به کاردیننی له حکومتی که نایه وی نه و ئیشه بکات.
- ۲ - وره و ریک و پیک، لیاقت و چوئیه تی هیزی چه کداری. سوپایی گهروه و خاوه نی تازه ترین چهک و تفاق نه وه ی ده که ونه ژیر نفوزیه وه. ۴ -

که دهسته داوینی راسته و خۆی نه و که سانه بیته کن پشتگیری بکن و کاره که ی بقی نه نجام بدن. رابه ری بریتیه له وه به شی که هیز و توانایی تاکتی که ده یه وی دسه لات به کارهینانی نهمه ده توانین بنوارینه رابه ری و نفوز که به شیگی دیاریکراوه له ده سه لات. ۲ - دسه لات و دسه لاتی رهوا (اقتدار) زور، به دسه لاتی رهوا و دسه لات هاو واتای یه کتر ده زانن، به لآم نه و دووه له یه ک جیاوازن. به باوه ری هه ندی له بیر مه نده سیاسیه کان، دسه لاتی رهوا هه مان دسه لاته که به شیوه ی یاسایی دامه زراوه. له وه ها حاله تیکدا دسه لات بوونی نیه، به لکو مافی نه و دامه زراوه یه که دسه لات به کارهینانی. یاسا به ستراوه به دسه لاتی رهوا وه نه به دسه لاتی ته پییه وه. دسه لاتی رهوا خقی نواندن و رهنگانده وه دسه لاتی حزب و گروپ و دامه زراوه کانه. به وته یه کیت، دسه لاتی رهوا مافی رهوا یه بقی نفوز گوزاری یان رابه ری کردنی رهفتاری که سانیه. دسه لاتی رهوا هه رووه کو دسه لات هؤکاریکه بقی رابه ری که سانیه به لآم به پیچه وانیه دسه لاتی بهینه، پایه و بنه مای دسه لاتی رهوا زوره ملی یان سزادان نیه، به لکو رهوا یان یاسایی. نه مها له بهر نه مه دسه لاتی ماموستا له سر قوتابیان، خاوه ن کارگه له سر کریکاران، به ریویه ر له کارمه ندان، سه رۆک وه زریان له سر نه ندامانی کابینه که ی، به نده به و دسه لاته رهوا یه ی که هه یی. ده توارنی دسه لات ناوی دسه لاتی پیکه اتوی یان شوینی لی بنریت. کاتی توانای نفوز گوزاری ته نیا که سی ته نیا شوینی یاسایی نه و که سه دیاری بکات دسه لاتی نه و که سه دسه لاتی - رهوا یه. دسه لات نیشانه ی توانایی، له کاتیکه دسه لاتی رهوا مانای مافی نفوز گوزاری له سر رهفتاری که سانیه ره.

جا له بهر نه مه دسه لاتی رهوا - له گه ل دسه لاتی ته پیدا جیاوازه، گه چسی که سانی خاوه ن دسه لاتی رهوا دسه لاتی زۆرتریان هه یه.

ماویه تی

ده کن، ده کری به تایبه تی له دوی رابه رینه وه، چونکه نه و ریبارو ژبانیه که هلی بژاردوه بریتی به له خویندن و ته واو کردنی خویندن، له ژبانی تایبه تیدا به ره و پیشه وه ی نابن، به لکو وه که که سیکی دیل له چاوه پوانی گۆدۆدا ده ژبو ژبانیکی پر له کم و کوری و به سه رده بات، نه و فاکته ره تومید به خش و هانده ر نییه بقی نه وه ی خویندکاری کورد دوی که ویت. ۴ - نامانچی سهره کی حکومت و خیزان و قوتابخانه بقی خویندکار بریتیه له په رینه وه و ده رچوون له تاقیکردنه وه داو بس واتا داواکرا و ته نها ده رچوونه، به لی نه وه ی له هؤکاری فیژنه بوون بگۆلته وه، به بی نه وه ی عشق و خولیا له بهرچا و بگری ۵ - ناشنا بوون به که لتووو ژبانی خور ناوا له ریگی سهرچاوه کانی به جیهان بوون و دروست کردنی ناستی به راورد له نوان خۆی و نه ویترا، ده بیته فاکته ریک بقی بیزاری و پشت کردنه سهرشانی نه که کانی خۆی، به پیچه وانه وه ده بیته خه ونیک بقی ناینده و هه لچینی کۆشکی خه یال. ۶ - به داخه وه ماموستاش فاکته ریکه له فاکته ره کان و هه میشه به عه قلی دوینی نه مرۆ نه پویت و نه بیته فاکته ریک بقی هارینی خویندکار، واتا باگراوندی په روره ده یی گرنکه بقی ناساندنی نه و نه وه یه ی که سه ر به نه وه یه کی نوئییه و سه ربه نه وه ی خۆی نییه، به داخه وه نه و ناساندنه نه مرۆ غاییه.

مه ریوان سه لاج حیلمی

قوناغه کانی خویندن، به تایبه تی سهره تایی و ناوه ندی و ناماده یی، گرنگیه که ی له وه دایه که سهره تایی ده ست پیکردنی پیی نه وتری بقی ناشنا بوون به زانست و مه عریفه و رۆشنبری، گرنگی نه م قوناغه له وه دایه که خویندکار به پرسسی یه که مه له کتیب و پرۆگرام و ده فته ر، واتا نه که سهره کیه که ی له وه ده ست پنده کات که ده بیته پیش وه خت نه رگی سهرشانی خۆی که بریتیه له فیژیون جیبه جی بکات، نینجه په ل و پۆ بهاویته بۆکتیبی تره سهرچاوه ی تره زانیاری زیاتری جۆراوجۆر، به لآم پرسسیار لیره وه ده ست پنده کات نایه قوتابی و خویندکاری کورد ناره زوی مه کته ب و کتیب ده کات؟ نایه جگه له پرۆگرامی خویندن په ل و پۆ ئی هائی بقی سهرچاوه ی تره و زانیاری تره؟ نه وه ی له واقعی په روره ده ی کوردستاندا ژبا بیته و یه ک رۆژ له خویندنگه ده وامی کرد بیته نه لی نه خیر (به پیی ناماده کردنی لیکو لینه وه ی زانستی و ناماده کردنی نامان به لآم گرنگترین خال نه وه یه بنجینه و هؤکاری دابرنی خویندکار له کتیب و ئیهمال کردنی نه رگی سهرشانی خۆی رون بگریته وه، به داخه وه نۆزینه وه ی فاکته ره گه ران به دوی سهرچاوه کانی دا له لایه ن لایه نی په یوه ندیداره وه نه ک هه رنییه، به لکو نه گهر هه شبیته یان له

فاکته ره کانی خویندکار له نه رکه کانی سهرشانی

ته نها له په یوه ندی یه کۆمه لایه تیه کان چیریبین له بینینی هاورئ و تیکه لآو بوونیان که میگ چیریان پی ببه خشن، به لآم مادام فاکته ره سهره کیه کان که شوینه ویرانه یه، نه وه په یوه ندی یه کۆمه لایه تیه کان به ناراسته ی فیژیون و زانستیدا نابت، به لکو چیرژیکی کاتیه و هیجیتر. ۲ - پرۆگرامی کتیبی خویندن، نه ک هه ر ناره زو بقی زانین لای خویندکار زیادناکات، به لکو به پیچه وانه وه ناره زووه کانی ده کۆژیته و وای لیده کات له دوی قوناسی خویندکاری و له گه وه بوونیشدا ده بیته وه

نه م دۆخه شیواوه نه وه یه یاری به چاره نووسی نه وه یه که وه بگریته که ناینده ی ژبان و ولتی به ده سه ت، چونکه وه که نه وتری نه وه ی نه مرۆ کوری دوینی و باوکی سه بینی یه، که واتا دیاریکردنی نه و فاکته رانه ی که خویندکار سارده که نه وه له خویندن و هاوکاتیش تموحی بقی سهرچاوه و زانست و مه عریفه ت نییه بریتیه له: ۱ - شوین، واتا واقع قوتابخانه و شوینه که یه نه بی نهمه واقعی سهره کی بوینینه وه، قوتابخانه کانی کوردستان وه ک شیوه ی سهر بازگه وایه و به دیوارو شوررا دوره دراه، چه ند پۆلیکی ره ق و ته ق و چند کۆرسیه کی ره ق و ته ق تر، واتا نه و شوینه ی که خویندکاری بقی دیت و ناوانزه قوتابخانه، له و شوینه خۆشته نیه که لیره ی دپته دهره وه، مه گهر

چاره سه کردنی پراکتیکی خۆیان لاده دن، یان نه م دۆخه به قازانچی دسه لاته، یان له کارو بهرنامه ی ئیستایی یان دانسی یه، هؤکاری نه مه ش بقی نه وه ده گه ریته وه، که خویندن واتا تیگه یشتن و فیژیون، تیگه یشتنیش واتا درک کردن به نه رک و ماف و پیداو یسته یه کان و داخوازیه کان، بیگومان نه مه ش له کۆمه لگه یه کی نیمچه خوینده و اردا، نه مرۆ به قازانچی دسه لات نییه، هؤکاری قازانجه که ش ململاتی حزیابه تی و پاره و کورسی و دسه لاته نه ک بقی بهرزه ونندی گشتی به لکو بقی بهرزه ونندی و خواستی ده سه تیه ک، نه م فاکته ره وا ده کات نه ک په روره وه و فیژکردن گه نده ل بی، به لکو کۆی ژبان ده بیته پوچ و بی مانا وه لوه رین، به لآم گرنگترین داخ و حه سره ت بقی